

Rasilimali Kwa Familia Na Walezi

Ikiwa una wasiwasi kuhusu mtoto wako au kijana mwengine unayemjua, usaidizi unapa-tikana.

Tovuti:
edmonton.ca/buildingsafercommunities

Rasilimali za Ziada:
Wito: 211

Kila mzazi au mlezi anatumai kuwa tabia na chaguzi za watoto wao zitahakikisha mustakabali mzuri wa familia. Hili linaweza kuwa gumu kunapokuwa na uvutano mwinge katika maisha ya mtoto wako nje ya nyumba, kutia ndani marika au hata watu wazima ambao hawamjali mtoto wako.

Wakati wa ujana, vijana huanza kutafuta uhuru na adventure. Wana hamu ya kujaribu mambo mapya, wanajamini zaidi kujihatarisha, na wanatamani hali ya kuwa mali na heshima kutoka kwa wenzao. Hii inaweza kuwafanya kuwa katika hatari ya ushawishi mbaya, lakini nishati sawa inaweza pia kuelekezwa kwa mwelekeo mzuri.

Mwongozo huu utakusaidia kutambua dalili ambazo mtoto wako anaweza kuwa anashirikiana na umati mbaya, na kukusaidia kuchukua hatua za kumlinda. Kujaza maisha ya mtoto wako na mvuto na shughuli chanya kunaweza kuwaweka kwenye njia ya kuwa na afya njema, yenye mafanikio ya baadaye.

Kusaidia Chaguzi Chanya kwa Vijana

Building Safer
Communities

Kumweka Mtoto Wako Kwa Mafanikio

Jua Ishara

Ikiwa mtoto wako anatatzika shulenii au na wenzake, anaweza kuhisi albu kwamba mambo hayaendi vizuri. Wanaweza kujaribu kuficha matatizo ili kuokoa uso na kuepuka kukukatisha tamaa, lakini hii inaweza kufanya mambo kuwa mabaya zaidi kwa muda mrefu kwani inawazuia kupata mwongozo wanaohitaji ili kurekebisha tatizo. Wanaweza pia kupata aina mbaya ya usaidizi katika vikundi vya marafiki ambao hawafanyi uchaguzi mzuri.

Ukiona mabadiliko ya ghafla katika tabia ya mtoto wako, utendaji wake shulenii, au mawasiliano yake na wewe – kama mifano iliyo hapa chini – ni muhimu kuwa na mazungumzo ya moja kwa moja na mtoto wako kuhusu kile kinachoendelea katika maisha yake.

Shule

- Kushuka kwa ghafla kwa alama/ufaulu kitaaluma
- Kutokamilisha au kuwasilisha kazi za shule kwa wakati
- Kupigiwa simu mara kwa mara au barua pepe kutoka shulenii kuhusu mtoto wako kukosa masomo
- Simu au barua pepe kutoka shulenii kuhusu mtoto wako kunyanyaswa au kupigana na wanafunzi wengine

Jumuiya

- Mabadiliko ya ghafla ya mtazamo kuelekea jumuiya na taasisi za kijamii
- Kupoteza hamu katika shughuli za kawaida za jumuiya (vilabu, vikundi vya vijana, watu wa kujitolea, n.k.)
- Kupungua kwa ushiriki katika matukio ya jamii/kitamaduni

Wenzake

- Kujiondoa kutoka kwa marafiki wa muda mrefu
- Kupitishwa ghafla kwa kikundi kipyga cha marafiki
- Mtazamo unaozidi kuwa mbaya kwa wenzao na watu wazima
- Kushirikiana na wenzao ambaa wanajihusisha na tabia isiyoofaa ya kijamii (wizi, uharibifu, vitisho, vurugu, n.k.)

Familia

- Kuepuka mazungumzo na familia
- Kutotaka kutumia wakati nyumbani au na wanafamilia
- Kupuuza sheria za kutotoka nje, kazi za nyumbani, au matarajio mengine ya familia
- Kuwa na pesa zisizoeleweka, nguo mpya au vitu vingine vya gharama
- Usiri kuhusu shughuli au muda mbali na nyumbani

Unaweza Kufanya

Panga wakati wa familia

Kuleni chakula pamoja kama familia, panga matembezi ya kawaida ya familia au shughuli, shika mila za familia, na utenge muda kwa ajili ya familia yako kujadili mipango, hisia na uzoefu wa kila mshiriki. Toa maoni mengi chanya na umjulisho mtoto wako ni kia-si gani ushiriki wao katika familia una maana kwako.

Jaza muda na shughuli chanya

Mshirikishe mtoto wako katika shughuli za kijamii zinazompa hisia ya kuhusika na kufa-nikiwa nje ya familia. Riadha, programu za sanaa, vilabu vya shule, kazi ya muda, au vikundi vya vijana katika mashirika ya kidini au ya kijamii yote ni chaguo nzuri. Wape majukumu yanayolingana na umri nyumbani pia.

Mfundishe mtoto wako kuhusu hatari na wajibu

Zungumza kwa uwazi na mtoto wako kuhusu matokeo mabaya ya tabia hatari kama vile kupuuza kazi ya shule, kutumia dawa za kulevyia na pombe, au kuanzisha urafiki na ma-rafiki ambao wana ushawishi mbaya kwao. Epuka mbinu za kutisha, lakini eleza jinsi kufanya chaguo hatari sasa kunaweza kuzuia chaguo zao za baadaye na kusababisha majuto.

Onyesha kujali na kujali maisha yao ya baadaye, sio hasira na lawama.

Weka wazi matarajio na mipaka

Weka matarajio wazi kama vile wakati mtoto wako anahitaji kuwa nyumbani na mara ngapi anahitaji kuwasiliana nawe wakati yuko nje. Eleza matokeo ya kuvunja sheria hizi na ufuate matokeo hayo iwapo yatavunjwa, huku ukiendelea kuonyesha upendo usio na masharti kwa mtoto wako.

Endelea kushiriki na ushiriki

Kuwa na riba katika maisha ya mtoto wako. Onyesha uungwaji mkono kwa mambo wanayopenda na mambo wanayopenda, kutana na walimu wao, wajue marafiki na wazazi wa marafiki zao, fuatilia shughuli zao za mtandaoni, na ufuatilie maendeleo yao shulenii. Sherehekeea mafanikio yao na uwasaidie kupata usaidizi unaofaa ikiwa wanata-tizika.

